

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Haber-Yorum

Kırgızistan Siyasi Baskı Mağdurlarını Rehabilitate Ediyor!

Haber:

TRT, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un, Sovyet döneminde siyasi baskılara maruz kalan halkın rehabilitasyonuna ilişkin yasayı onayladığını ifade etti. Bu belge, 1961 yılına kadar Kırgızistan'da yürürlükte olan Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti Ceza Kanunu (RSFSC) uyarınca siyasi nedenlerle mahkûm edilen kişileri kapsamaktadır.

Bu yasaya göre siyasi baskı, 1917-1953 yılları arasında "Kızıl Terör" belgeleri, Basmacılarla (bir hareket) mücadele, kulak ekonomisi belirtileri ve diğer eylemler temelinde alınan kararları kapsıyor.

Sovyet döneminde siyasi baskıya maruz kalan kişilerin rehabilitasyonunu öngören yasa tasarısı 2023 Ocak ayında başladı. Kırgızistan Parlamentosu (Cogorku Keneş) Aralık 2024'te ezilenlerin haklarının iadesini amaçlayan ilgili yasa tasarısını kabul etti.

Yorum:

Sovyet döneminde Orta Asya ülkelerinde siyasi nedenlerle baskıya maruz kalan kişilerin rehabilite edilme sürecinin 1990'lı yıllarda bağımsızlık sonrasında başladığını ve günümüze kadar devam ettiğini belirtmekte fayda vardır. Özbekistan'da siyasi baskı mağdurlarının rehabilite edilmesine yönelik aktif çalışma yürütülüyor. Şu ana kadar beraat edenlerin sayısı 856 kişiye ulaşmış olup bunların çoğu "Basmacı" olarak adlandırılmaktadır. Kazakistan'da da siyasi baskı mağdurlarının rehabilitasyon süreci devam ediyor; zira 1993 yılında kitlesel siyasi baskı mağdurlarının rehabilitasyonuna dair kanun kabul edildi ve bu kanun, ezilen kişilerin haklarının iadesinin temelini oluşturmaktadır.

Kayda değerdir ki "Kızıl Terör" mağdurlarını rehabilite eden Orta Asya ülkelerindeki rejimler, adaleti sağlama yönünde samimi bir istek yerine sembolik hedefler gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Onlar da kendi ülkelerinde aynı şeyi yapıyorlar ve bazen de komünistlerden daha az olmayan bir ölçekte. Hatta yakın zamana kadar Orta Asya'da insanların İslam'ı huzur içinde uygulayabildiği ve nispeten güvenli bir yer olarak kabul edilen Kırgızistan bile, Sadır Caparov'un iktidara gelmesinden sonra baskıcı Rus yasalarını körü körüne kopyalayan katı bir diktatörlüğe dönüşmüştür.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Muhammed Mansur